UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VI. Notæ aliæ de morte, passione, resurrectione ac ascensione ad cælos Messiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Visual Library

Decima ſexta NOTA : IESVS Hieroſolymam aſello vectus ingrediens, & magnificè exceptus.

Zachar. 9 Primo, Zachar. 9. *Exulta ſatis filia Sion, jubila filia Hieruſalem: Ecce Rex tuus veniet tibi juſtus & ſalvator: ipſe pauper & aſcendens ſuper aſinum & ſuper*
Cyprian. *filium aſinæ.* Cyprian. 2. *adverſ. Judæos ca.* 29. Juſtin.
Juſtinus. in 2. *Apolog.* & in *Colloquio.* Chryſ. quod Deus ſit
Chryſoſt. Chriſtus in 5. *Tomo.* Proſper de *Prædict.* p. 3. ca. 16.
Proſper. Euſeb. *lib.* 9. *cap.* 17. fusè.
Euſeb.

Pſal. 8. Secundo, Pſal. 8. *Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem propter inimicos tuos, ut deſtruas ini-*
Matth. 21 *micum & ultorem.* Ipſe Dominus *Matth.* 21. Chryſ.
Chryſoſt. in Demonſtrat. quod Chriſtus ſit Deus, Euthy-
Euthym. mius optimè.

In Evangeliſtis, Matth. 21. *Adduxerunt aſinam & pullum, & impoſuerunt ſuper eos veſtimenta ſua, & eum deſuper ſedere fecerunt.* Secundo, *Turbæ autem quæ præcedebant & quæ ſequebantur clamabant dicentes: Hoſanna filio David. Benedictus qui venit in nomine Domini. Hoc autem factum eſt, ut impleretur quod dictum eſt.*

Decima ſeptima NOTA : IESV obedientia uſque ad mortem.

Iſa. 50. Primo Iſai. 50. *Erigit mane, mane erigit mihi aurem, ut audiam quaſi magiſtrum. Dominus Deus aperuit mihi aurem; ego autem non contradico, retrorſum non abij. Corpus meum dedi percutientibus, & genas*
Nazianz. *meas vellentibus.* Nazian. in *Apolog.* Tertullianus. 4.
Tertull. *contra Marcionem.* Origenes *Homil.* 3. *in* 22. *cap.*
Origen. *Geneſ.*

Pſal. 35. Secundo Pſal. 35. *Sacrificium & oblationem noluiſti: aures autem perfeciſti mihi. Holocauſtum & pro peccato non poſtulaſti: tunc dixi ecce venio. In capite libri ſcriptum eſt de me, ut facerem voluntatem tuam. Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.* Hoc teſtimonium commemorat Apoſtol. ad *He-*
Hebr. 10. *bræos* 10. ut oſtendat obedientiam Chriſti in oblatione corporis ſui nobis DEUM reddidiſſe pacatum atque propitium, quemadmodum docet etiam ad Romanos ſcribens. Legi poteſt Euthymius ac cæteri Auctores hoc loco.

Joan. 15. In Evangeliſtis, Joan. 15. *Sed ut cognoſcat mundus, quia diligo Patrem, & ſicut mandatum dedit mihi*
2. Phil. 2. *Pater ſic facio: ſurgite eamus hinc.* Secundo, Philip. 2. *Hoc ſentite in vobis, quod & in Chriſto JESU, qui cum in forma Dei eſſet, non rapinam arbitratus eſt, eſſe ſe æqualem Patri: ſed ſeipſum exinanivit formam ſervi accipiens: in ſimilitudinem hominum factus, & habitu inventus, ut homo. Humiliavit ſemetipſum factus obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis*

CAPUT VI.

NOTÆ aliæ de morte, paſſione, reſurrectione ac aſcenſione ad cælos Meſſiæ.

ETſi omnes Chriſti actus à Prophetis fuerint prænunciati, præcipuè tamen, ut auctor eſt S. Irenæus Irenæus *l.* 4. *adverſus hær. c.* 66. paſſiones Chriſti in libris Prophetarum ſunt deſcriptæ: ut enim ex ſequentibus apparebit, nuſquam Spiritus Prophetiæ, neque uberior, neque illuſtrior apparet, quam in Chriſti paſſionibus, opprobrijs, & doloribus declarandis. Quod non ſine divino Conſilio factum exiſtimamus, nempe ut ſcandalum crucis ab humanis cordibus removeretur, atque ea DEI ſapientia & virtus, quæ in paſſione elucebat copioſiſſimè, vocatis in regnum Dei commendaretur; quare & ipſe Chriſtus crebro atque apertè diſcipulos de morte ſua, ac paſſione commonefaciendos antè putavit; ut quod in viris turpe erat ſupplicium crucis, id à Chriſto charitate hominum ardenti ſuſceptum ſalutis noſtræ trophæum, ac gloriæ DEI decus eſſet ſempiternum.

Ecce, inquit diſcipulos alloquens, Luc. 18. *aſcen-* Luc. 18.
dimus Hieroſolymam, & conſummabuntur omnia, quæ ſcripta ſunt per Prophetas de Filio hominis, Quæ ſtatim explicat: *Tradetur enim gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conſpuetur; & poſtquam flagellaverint, occident eum, & tertia die reſurget.* Atque alio Luc. 22.
loco Luc. 22. & Eſai 53. *Quod ſcriptum eſt oportet* Eſa. 53.
impleri in me: Et cum iniquis deputatus eſt, Etenim ea, Pſal. 40.
quæ ſunt de me finem habent. Et rurſus: *Filius quidem* Matt. 16.
hominis vadit ſicut ſcriptum eſt de eo. Mox etiam ad Luc. 24.
Petrum Matth. 26. *Quomodo ergo implebuntur ſcripturæ, quia ſic oportet fieri?* Et poſtquam à mortuis reſurrexit duobus iter facientibus ac de ipſo ſermocinantibus ſeſe comitem adjungens: O, inquit, *ſtulti & tardi corde ad credendum in omnibus, quæ locuti ſunt Prophetæ! Nonne hæc oportuit pati Chriſtum, & ſic intrare in gloriam ſuam?* Et incipiens à Moyſe, & omnibus Prophetis interpretabatur illis in omnibus Scripturis, quæ de ipſo erant. Atque eodem die Apoſtolis apparens repetit, quæ pridem de ſcripturis in ipſo complendis commonefecerat. *Hæc*, ait, *ſunt verba quæ lo-* Luc. 24.
cutus ſum ad vos cum eſſem adhuc vobiſcum, quoniam neceſſe eſt impleri omnia; quæ ſcripta ſunt in lege, Moyſi, & Prophetis, & pſalmis de me. Tunc aperuit illis ſenſum, ut intelligerent Scripturas, & dixit eis: *Quoniam ſic ſcriptum eſt, & ſic oportebat Chriſtum pati, & reſurgere à mortuis tertia die, & prædicari in nomine ejus pœnitentiam & remiſſionem peccatorum in omnes gentes.* 1. Pet. 1.

Hac Scripturarum luce perfuſus Petrus ait: *De qua ſalute exquiſierunt atque ſcrutati ſunt Prophetæ, qui de futura in vobis gratia prophetaverunt, ſcrutantes in quod, vel quale tempus ſignificaret in eis Spiritus Chriſti: prænuntians eas, quæ in Chriſto ſunt, paſſiones & poſteriores glorias: quibus revelatum eſt, quia non ſibimetipſis, vobis autem miniſtrabant ea, quæ nunc nunciata ſunt vobis, per eos qui evangelizaverunt vobis.* Paſſiones Chriſti, quas dicat, perſpicuum eſt, irriſiones nempe,

&

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

& convitia, flagella, alapas, cæteraque gravia, quæ Evangeliſtæ narrant, atque inprimis abjectiſſimum mortis genus, opprobrium Crucis. In his enim prænunciandis tanta eſt Prophetici Spiritus magnitudo, ut longè copioſius in Prophetis, quàm Evangeliſtis legantur. Poſteriores vero glorias, reſurrectionem, mirabilem ad Patrem aſcenſum, & conſeſſum ad dexteram, rerum poteſtatem in omnia humana, & cæleſtia datam, & regnum immortale Sanctorum, atque ipſam Judicis extremi majeſtatem ſignificat. Quæ futura quidem partim fide majorum, partim è Spiritu familiari occulta & incerta ſapientiæ Deo docente, didicerant. Sed quia innumeræ ſunt Chriſti paſſionis, & poſterioris gloriæ circumſtantiæ, de præcipuis tantum ſermo inſtituetur: qui plura deſiderat, legat Joſephum de Acoſta *lib.* 8. *de Chriſto revelato* per totum.

DE PASSIONE, AC CHRISTI MORTE.

§. I.

Prima NOTA: Dominus IESVS à Iuda venditus.

Geneſ. 37. *Zach.* 11. Geneſ. 37. *Vendiderunt Joſeph Iſmaelitis triginta argenteis.* Zachar. 11. *Et dixi ad eos, ſi bonum eſt in oculis veſtris, afferte mercedem meam: & ſi non, quieſcite. Et appenderunt mercedem meam, triginta argenteos. Et dixit Dominus ad me: Projice illud ad ſtatuarium, decorum pretium, quo appretiatus ſum ab eis.*

Matt. 26. In Evang. Matth. 26. *Quid vultis mihi dare, & eum vobis tradam? at illi conſtituerunt ei triginta argenteos.*

Secunda: IESVS comprehenſus & ligatus.

Iſa. 53. Iſai. 53. *Oblatus eſt, quia ipſe voluit, & non aperuit os ſuum; ſicut ovis ad occiſionem ducetur.*

Ierem. 37 Hierem. 37. *Comprehendit Ierias Hieremiam, & adduxit eum ad Principes. Quamobrem irati Principes contra Hieremiam, cæſum eum miſerunt in carcerem.*

Ioan. 18. In Evang. Joan. 18. *cohors ergo & tribunus & miniſtri Judæorum comprehenderunt JESUM, & ligaverunt eum.*

Tertia: IESVS à ſuis in paſſione deſertus.

Zachar. 13. Zachar. 13. *Framea ſuſcitare ſuper Paſtorem meum, & virum cohærentem mihi, dicit Dominus exercituum: Percute paſtorem, & diſpergentur oves.*

Iſa. 63. Iſai. 63. *Torcular calcavi ſolus, & ex gentibus non eſt vir mecum.*

Ibidem: *Circumſpexi & non erat auxiliator, quæſivi & non fuit, qui adjuvaret.*

Iob. 19. Job, 19. *Fratres meos longè fecit à me: & noti mei, quaſi alieni receſſerunt à me. Dereliquerunt me propinqui mei: & qui me noverant obliti ſunt mei.*

Matt. 26 In Evang. Matth. 26. *Tunc diſcipuli omnes, relicto eo, fugerunt.*

Quarta: IESVS alapâ percuſſus à ſervo.

Thren. 3. *Dabit percutienti ſe maxillam.* *Thren.* 3.

Job. 16. *Exprobrantes percuſſerunt maxillam meam.* *Iob.* 16.

Michæ, 5. *In virga percutient maxillam Judicis Iſrael.* *Mich.* 5.

In Evang. Joan. 18. *Unus aſſiſtens Miniſtrorum dedit alapam JESU, dicens, Sic reſpondes Pontifici?* *Ioan.* 18.

Quinta: IESVS à falſis teſtibus accuſatus.

Pſal. 26. *Ne tradideris me in animas tribulantium me, quia inſurrexerunt in me teſtes iniqui, & mentita eſt iniquitas ſibi.* *Pſal.* 26.

Job. 16. *Suſcitatur falſiloquus adverſus faciem meam, contradicens mihi.* *Iob.* 16.

In Evang. Marc. 14. *Multi teſtimonium falſum dicebant adverſus eum, & convenientia teſtimonia non erant.* *Marc.* 14

Sexta: IESVS reus mortis judicatus, & blaſphemus, quod filium DEI ſe fecerat.

Sap. 2. *Promittit ſe ſcientiam Dei habere, & filium Dei ſe nominat. Morte turpiſſima condemnemus eum.* *Sap.* 2.
Hierem. 11. *Mittamus lignum in panem ejus, & eradamus eum de terra viventium, & nomen ejus non memoretur amplius.* *Ierem.* 11.

In Evang. Marc. 14. *Rurſum ſummus Sacerdos interrogabat eum, & dixit ei: Tu es Chriſtus filius Dei Benedicti? JESUS autem dixit; Ego ſum; ſummus autem ſacerdos ſcidit veſtimenta ſua, & ait; Audiſtis blaſphemiam? quid vobis videtur? Qui omnes condemnaverunt eum eſſe reum mortis.* *Mar.* 14.

Septima: IESVS colaphis, palmiſque percuſſus, conſputus, & illuſus.

Job. 16. *Aperuerunt ſuper me ora ſua: & exprobrantes percuſſerunt maxillam meam, ſatiati ſunt pœnis meis.* Job. 30. *Factus ſum eis in proverbium. Abominantur me, & longè fugiunt à me, & faciem meam conſpuere non verentur.* Thren. 3. *Dabit percutienti ſe maxillam: ſaturabitur opprobriis.* Iſai. 50. *Corpus meum dedi percutientibus, & genas meas vellentibus; faciem meam non averti ab increpantibus, & conſpuentibus in me. Dominus Deus auxiliator meus, ideo non ſum confuſus. Ideo poſui faciem meam ut petram duriſſimam, & ſcio, quoniam non confundar.* *Iob.* 16. *Idem* 30. *Thren.* 3. *Iſa.* 50.

In Evang. Matth. 26. *Exſpuerunt in faciem ejus, & colaphis eum ceciderunt, alii autem palmas in faciem ejus dederunt, dicentes, Prophetiza nobis Chriſte, quis eſt qui te percuſſit?* *Matt.* 26.

Octa-

Octava IESVS multis modis accuſatus apud Præſidem à Iudæis.

Jerem.38 Hierem.38. *Dixerunt Principes Regi: Rogamus, ut occidatur homo iſte: de induſtria enim diſſolvit manus virorum bellantium, & manus univerſi populi, loquens ad nos juxta verba hæc. Si quidem homo hic non quærit pacem populo huic ſed malum.*

Luc.23. In Evang. Luc, 23. *Cœperunt illum accuſare dicentes Hunc invenimus ſubvertentem gentem noſtram, & prohibentem tributa dari Cæſari, & dicentem ſe Chriſtum Regem eſſe.*

Nona : IESVS ad omnia ſibi objecta tacens.

Eſai. 53. Iſai. 53. *Oblatus eſt, quia ipſe voluit, & non aperuit os ſuum, ſicut ovis ad occiſionem ducetur, & quaſi agnus coram tondente ſe obmuteſcet, & nō aperiet os ſuum.*

Matth.26 In Evang. Matth. 26. *Cum accuſaretur à Principibus Sacerdotum, & ſenioribus, nihil reſpondit. Tunc dicit illi Pilatus: Non audis, quanta adverſum te dicunt teſtimonia? & non reſpondit ei ullum verbum, ita ut miraretur Præſes vehementer.*

Decima : IESVS flagellis cæſus.

Eſa.50. Iſai. 50. *Dorſum meum dedi ad flagella.*

Ioan.19. In Evang. Joan. 19. *Apprehendit Pilatus JESUM & flagellavit.*

Vndecima : IESVS ſpinis coronatus, percuſſus, & illuſus.

Thren.3. Thren. 3. *Tetendit arcum ſuum, & poſuit me quaſi ſignum ad ſagittam, Miſit in renibus meis filias pharetræ ſuæ; factus ſum in deriſum omni populo meo. Canticum eorum tota die. Replevit me amaritudinibus, inebriavit me abſynthio. Et fregit ad numerum dentes meos: Cibavit me cinere.* *Pſal. 31.* Pſal. 31. *Die ac nocte gravata eſt ſuper me manus tua: converſus ſum in ærumna mea, dum configitur ſpina.*

Matt. 27 In Evangeliſtis, Matt. 27. *Tunc milites ſuſcipientes JESUM in prætorium, congregaverunt ad eum univerſam cohortem, & exuentes eum chlamydem coccineam circumdederunt ei. Et plectentes coronam de ſpinis, poſuerunt ſuper caput ejus, & arundinem in dextera ejus Et genu flexo ante eum illudebant dicentes, Ave Rex Judæorum. Et exſpuentes in eum acceperunt arundinem, & percutiebant caput ejus.*

Duodecima: IESVS ad mortem Crucis inſtantiſſimè poſtulatus.

Gen. 49. Geneſ. 49 *Maledictus furor eorum, quia pertinax, & indignatio eorum, quia dura: In furore ſuo occiderunt virum, & voluntate ſua ſuffoderunt murum.* *Thren. 3.* Thren. 3. *Vidiſti omnem furorem eorum, univerſas cogitationes eorum adverſum me: Audiſti opprobrium eorum Domine: omnes cogitationes eorum adverſum me. Labia inſurgentium mihi, & meditationes eorum adverſum me tota die.* *Sap. 2.* Sap. 2. *Contumelia, & tormento interrogemus eum: & morte turpiſſima condemnemus eum.*

Joan. 19 In Evang. Joan. 19. *Cum ergo vidiſſent eum Pontifices & miniſtri, clamabant dicentes, Crucifige, Crucifige eum.* *Luc. 23.* Luc. 23. *Inſtabant vocibus magnis poſtulantes, ut crucifigeretur, & invaleſcebant voces eorum.*

Decima tertia : IESVS à Iudæis negatus Rex eorum.

Dan. 9. Daniel 9. *Et poſt hebdomadas ſexaginta duas occidetur Chriſtus, & non erit ejus populus, qui eum negaturus eſt.* *Eſa. 1.* Eſa. 1. *Filios exaltavi, & enutrivi: ipſi autem ſpreverūt: cognovit bos poſſeſſorem ſuum, & aſinus præſepe Domini ſui: Iſraël autem me non cognovit, & populus meus non intellexit. Væ genti peccatrici, populo gravi iniquitate, ſemini nequam, filiis ſceleratis. Dereliquerunt Dominum, blaſphemaverunt ſanctum Iſraël, abalienati ſunt retrorſum.* Oſeæ 10. *Et dicent, non eſt Rex nobis. Non enim timemus Dominum. Rex quid faciet nobis? Loquimini verba viſionis inutilis, ferietis fœdus cum mendacio, & germinabit quaſi amaritudo judicium.*

Joan. 19. In Evang. Joan. 19. *Dicit eis Pilatus, Regem veſtrum crucifigam? Reſponderunt Pontifices: Non habemus Regem niſi Cæſarem.*

Decima quarta : IESVS bajulans ſibi Crucem.

Gen. 22. Gen. 22. *Tulit quoque Abraham ligna holocauſti, & impoſuit ſuper Iſaac filium ſuum.* *Eſa. 9.* Eſai. 9. *factus eſt principatus ejus ſuper humerum ejus.* *Sap. 14.* Sap. 14. *Benedictum eſt lignum per quod fit juſtitia.* *Judic. 12* Judic. 12. *Præcidit Abimelec arboris ramum, impoſitumque ferens humero, dixit ad ſocios, Quod me vidiſtis facere, cito facite.*

Joan. 19. In Evang. Joan. 19. *Suſceperunt autem JESUM, & eduxerunt, & bajulans ſibi crucem, exivit in eum, quid dicitur Calvariæ locum.*

Decima quinta : IESVS cum latronibus ductus, & crucifixus.

Iſa. 53. Iſai. 53. *Et cum ſceleratis reputatus eſt.* *Gen. 39.* Genel 39. *Tradidit Joſeph in carcerem, ubi vincti Regis cuſtodiebantur.*

Luc. 23. In Evangeliſtis Luc. 23. *Ducebantur & alij duo nequam cum eo, ut interficerentur. Et crucifixerunt latrones, unum à dextris & alterum à ſiniſtris.*

Decima ſexta : IESVS in Cruce ſuſpenſus.

Pſal. 21. Pſal. 21. *Foderunt manus meas, & pedes meos, dinumeraverunt omnia oſſa mea.* *Zachar. 12. & 15.* Zachar. 12. *Et aſpicient ad me, quem confixerunt.* Zachar. 15. *Et dicetur ei, quid ſunt plagæ iſtæ in medio manuum tuarum? Et dicet. His plagatus ſum in domo eorum, qui diligebant me.* *Deut. 28.* Deut. 28. *Erit vita tua pendens ante te, & non credes ei.* *Iſai. 53.* Iſai 53. *Propter ſcelus populi mei percuſſi eum?*

Luc. 23. In Evang. Luc 23. *Et poſtquam venerunt in locum, qui vocatur Calvaria, ibi crucifixerunt eum.*

Decima ſeptima : IESVS in Cruce irriſus à Sacerdotibus, à militibus, à latronibus, à prætereuntibus, à populo.

Pſal. 21. Pſal. 21. *Ego autem ſum vermis, & non homo, opprobrium hominum, & abjectio plebis. Omnes videntes me deriſerunt me, locuti ſunt labijs, & moverunt caput. Speravit in Domino, eripiat eum, ſalvum faciat eum, quoniam vult eum.* *Pſal. 68.* Pſal. 68. *Salvum me fac Deus,* quo-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

quoniam intraverunt aquæ uſque ad animam meam: Infixus ſum in limo profundi, & non eſt ſubſtantia: veni in altitudinem maris, & tempeſtas demerſit me. Laboravi clamans, raucæ factæ ſunt fauces meæ: defecerunt oculi mei, dum ſpero in Deum meum. Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei, qui oderunt me gratis. Confortati ſunt, qui perſecuti ſunt me inimici mei injuſte: quæ non rapui tunc exolvebam. Thren. 2. Thren. 2. *Plauſerunt ſuper te manibus omnes tranſeuntes viam: ſibilaverunt, & moverunt caput ſuper filiam Hieruſalem. Haccine eſt urbs, dicentes, perfecti decoris, gaudium univerſæ terræ? aperuerunt ſuper te ora omnes inimici tui: ſibilaverunt & fremuerunt dentibus, & dixerunt, Devorabimus. En iſta eſt dies quam expectabamus, invenimus, vidimus.*

Matt. 27 In Evangeliſtis, Matth. 27. *Prætereuntes autem blaſphemabant eum, moventes capita ſua, & dicentes: vah, qui deſtruis templum Dei, & in triduo illud reædificas: ſalva temetipſum, ſi filius Dei es, deſcende de cruce. Similiter & Principes Sacerdotum illudentes cum ſcribis, & ſenioribus dicebant, Alios ſalvos fecit, ſe ipſum non poteſt ſalvum facere. Si Rex Iſrael eſt, deſcendat nunc de cruce, & credimus ei: Confidit in Deo, liberet eum nunc, ſi vult. Dixit enim, Quia filius Dei ſum. Idipſum & latrones, qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei.*

Decima octava: Veſtes IESV diviſæ militibus.

Pſal. 21. Pſalm. 21. *Ipſi vero conſideraverunt & inſpexerunt me: diviſerunt ſibi veſtimenta mea, & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem.*

Ioan. 19. In Evangeliſtis. Joan. 19. *Milites ergo cum crucifixiſſent eum, acceperunt veſtimenta ejus, & fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem, & tunicam. Erat autem tunica deſuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem, Non ſcindamus eam, ſed ſortiamur de illa, cujus ſit, ut impleretur ſcriptura dicens, &c.*

Decima nona: Tenebræ IESV patiente.

Amos 8. Amos 8. *Et erit in die illa, dicit Dominus, occidet ſol in meridie, & tenebreſcere faciam terram in die lumi-*
Ierem. 15 *nis.* Hierem. 15. *Occidit ei ſol cum adhuc eſſet meridies.*

Matt. 27. In Evang. Matth. 27. *A ſexta autem hora, uſque ad horam nonam, tenebræ factæ ſunt ſuper univerſam terram.*

Vigeſima: IESVS ſitiens aceto potatus.

Pſal. 68. Pſam. 68. *Et dederunt in eſcam meam fel, & in ſiti mea potaverunt me aceto.*

Ioan. 19. In Evangeliſtis, Joan. 19. *Poſtea ſciens JESVS, quia omnia jam conſummata ſunt, ut conſummaretur Scriptura, dicit, Sitio. Vas ergo erat poſitum aceto plenum: illi autem ſpongiam plenam aceto, hyſſopo cir-*
Matt. 27. *cumponentes, obtulerunt ori ejus.* Matth. 27. *Et dederunt ei bibere vinum cum felle mixtum.*

Vigeſima prima: IESVS conſummans omnia.

Dan. 9. Dan. 9. *Septuaginta hebdomades abbreviatæ ſunt ſuper populum tuum, & ſuper urbem ſanctam tuam, ut conſummetur prævaricatio, & finem accipiat peccatum, & deleatur iniquitas, & adducatur juſtitia ſempiterna, & impleatur viſio, & Prophetia, & ungatur* Jonæ 1.
ſanctus ſanctorum. Jonæ 1. *Et tulerunt Jonam, & miſerunt in mare: & ſtetit mare à furore ſuo.* Ioan. 19.

In Evangeliſtis, Joan. 19. *Cum ergo accepiſſet Jeſus acetum, dixit conſummatum eſt.*

Vigeſima ſecunda: IESVS pro nobis mortem guſtans.

Iſai. 53. *Abſciſſus eſt de terra viventium: propter* Iſa. 53.
ſcelus populi mei percuſſi eum, & infra: *Si poſuerit pro peccato animam ſuam, videbit ſemen longævum: & voluntas Domini in manu ejus dirigetur. Pro eo quod laboravit anima ejus, videbit, & ſaturabitur, in ſcientia ſua juſtificabit ipſe juſtus ſervos meos multos: & iniquitates eorum ipſe portabit. Ideo diſpertiam ei plurimos, & fortium dividet ſpolia: pro eo quod tradidit in mortem animam ſuam.*

In Evangeliſtis. Joan. 19. *Et inclinato capite tra-* Ioan. 19.
didit ſpiritum. Heb. 5. *Qui in diebus carnis ſuæ preces* Heb. 5.
ſupplicationeſque ad eum, qui poſſit illum ſalvum facere à morte, cum clamore valido & lacrymis offerens, exauditus eſt pro ſua reverentia. Et quidem cum eſſet filius DEI, didicit ex iis, quæ paſſus eſt obedientiam, & conſummatus factus eſt omnibus obtemperantibus ſibi cauſa ſalutis æternæ.

Vigeſima tertia: IESVS mortuus glorificatus à gentilibus.

Iſai. 65. *Quæſierunt me, qui ante non interrogabant:* Iſai. 65.
invenerunt me, qui non quæſierunt me: dixi, Ecce ego, ecce ego ad gentem, quæ non invocabat nomen meum. Expandi tota die manus meas ad populum incredulum & contradicentem mihi.

In Evangeliſtis, Matth. 27. *Centurio autem, &* Matt. 27
qui cum eo erant cuſtodientes JESVM, viſo terræ motu, & iis, quæ fiebant, timuerunt valde dicentes: Verè filius Dei erat iſte.

Vigeſima quarta: IESVS integer relictus.

Exod. 12. *Os non comminuetis ex eo.* Exod. 12.

In Evangeliſtis, Joan. 19. *Ad JESVM autem* Ioan. 19.
cum veniſſent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura. Facta ſunt enim hæc, ut Scriptura impleretur.

Vigeſima quinta: IESVS perquam honorificè ſepultus.

Iſai. 11. *Et erit ſepulchrum ejus glorioſum.* Iſa. 11.

In Evangeliſtis, Joan. 19. *Venit ergo Joſeph ab Ari-* Ioan. 19.
mathæa, & tulit corpus JESV; venit autem & Nicodemus ferens mixturam myrrhæ, & aloës quaſi libras centum. Acceperunt ergo corpus IESV, & ligaverunt illud linteis cum aromatibus.

DE RESVRRECTIONE CHRISTI Domini, & aſcenſione.

§. 2.

IESVS aſcendens in cælum.

Pſal. 67. Pſal 67. *Currus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium, Dominus in eis in Sina in Sancto. Aſcendiſti in altum, cepiſti captivitatem, accepiſti dona in ho-*
Pſal. 46. *minibus.* Pſal. 46. *Aſcendit Deus in jubilo, & Dominus in voce tubæ: pſallite Deo noſtro, pſallite: pſallite Regi pſallite: pſallite ſapienter. Regnabit Dominus ſuper gen-*
Iſa. 63. *tes: Deus ſedet ſuper ſedem ſanctam ſuam.* Iſai 63. *Quis eſt iſte, qui venit de Edom, tinctis veſtibus de Boſra? iſte formoſus in ſtola ſua, & gradiens in multitudine virtutis ſuæ.*

Marc. 16 In Evangeliſtis Marc. 16. *Et Dominus quidem JESVS poſtquam locutus eſt eis, aſſumptus eſt in cælum, & ſedet ad dexteris Dei.*

DE MISSIONE SPIRITVS ſancti promiſſi ad Diſcipulos.

§. 3.

IESVS promiſſum Spiritum Sanctum à Patre mittens, & Diſcipulos dono cæleſti implens.

Joel. 2. Joel. 2. *Et erit in noviſſimis diebus, effundam de Spiritu meo ſuper omnem carnem: & prophetabunt filij veſtri & filiæ veſtræ: & juvenes veſtri viſiones videbunt, & ſenes veſtri ſomnia ſomniabunt. Et quidem ſuper ſervos meos, & ancillas meas effundam de ſpiritu meo,*
Exod. 19 *& prophetabunt.* Exod. 19. *Cumque eduxiſſet eos Moyſes in occurſum Dei in loco caſtrorum, ſteterunt ad radices montis. Totus autem Mons Sinai fumabat, eo quod deſcendiſſet Dominus Deus ſuper eum in igne, & aſcenderet fumus ex eo, quaſi de fornace: eratque omnis mons terribilis, & ſonitus buccinæ paulatim creſcebat in ma-*
Iſa. 44. *jus.* Iſai. 44. *Effundam aquas ſuper ſitientem, & fluenta ſuper aridam: effundam ſpiritum meum ſuper ſemen tuum, & benedictionem meam ſuper ſtirpem tuam. Et germinabunt inter herbas, ſicut ſalices juxta præterfluentes aquas. Iſte dicet, Domini ego ſum. Et ille vocabit in nomine Jacob, & hic ſcribet manu ſua Domino, & in*
Sap. 1. *nomine Iſrael aſſimilabitur.* Sap. 1. *Quoniam Spiritus Domini replevit orbem terrarum, & hoc quod continet*
Ezech. 36 *omnia ſcientiam habet vocis.* Ezech. 36. *Adducam vos in terram veſtram, & effundam ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis veſtris. Et dabo vobis cor novum, & ſpiritum novum ponam in medio veſtri. Et auferam cor lapideum de carne veſtra, & dabo vobis cor carneum. Et ſpiritum meum ponam in medio veſtri, & faciam, ut in præceptis meis ambuletis, & judicia mea cuſtodiatis, & operemini. Et habitabitis in terra, quam dedi Patribus veſtris. Et eritis mihi in populum, & ero vobis in Deum.*

Act. 2. In Evang. Act. 2. *Factus eſt repentè ſonus de cælo, tanquam advenientis Spiritus vehementis, & replevit totam domum, ubi erant ſedentes. Et apparuerunt illis diſpertitæ linguæ tanquam ignis, ſeditque ſuper ſingulos eorum: & repleti ſunt omnes Spiritu Sancto, & cœperunt loqui varijs linguis, prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illis.*

CAPVT VII.

NOTÆ aliæ à Prophetis præviſæ de alijs Meſſiæ proprietatibus, & excellentijs.

NOTA prima: IESVS verus Propheta, & Magiſter hominibus datus à DEO.

Moyſes Deut. 18. *Prophetam de gente tua, & de* Deut. 18.
fratribus tuis ſicut me ſuſcitabit tibi Dominus Deus tuus: ipſum audies. Et ait Dominus. Ponam verba mea in ore ejus, loqueturque ad eos omnia, quæ præcepero illi. Qui autem verba ejus, quæ loquetur in nomine meo, audire noluerit, ego ultor exiſtam. Hoc teſtimonium in JESU impletum indicat ipſe ita dicens, Joan. 5. *Si* Joan. 5.
crederetis Moyſi, crederetis forſan & mihi: de me enim ille ſcripſit. Philippus quoque *Joann.* 1. dicens Na- Joan. 1.
thanaeli: *Quem ſcripſit Moyſes in lege: & Prophetæ, invenimus JESVM Filium Joſeph à Nazareth.* Apertius verò princeps Apoſtolorum Petrus Act. 3. Act. 3.
Moyſes quidem dixit: Quoniam Prophetam ſuſcitabit vobis Dominus Deus veſter, &c. Eodem modo Stephanus Act. 7. *Hic eſt Moyſes, qui dixit filiis Iſrael,* Act. 7.
Prophetam ſuſcitabit vobis Deus de fratribus veſtris. Iſai. 55. *Inclinate aurem veſtram, & venite ad me: au-* Iſai. 55.
dite & vivet anima veſtra, & feriam vobiſcum pactum ſempiternum, miſericordias David fideles. Ecce teſtem populis dedi eum, ducem ac præceptorem gentibus. Iſai. Iſai. 30.
30. *Et dabit Dominus vobis panem arctum, & aquam brevem: & non faciet avolare à te Doctorem tuum: & erunt oculi tui videntes præceptorem tuum. Et aures tuæ audient verbum poſt tergum monentis. Hæc eſt via, ambulate in ea, & ne declinetis ad dexteram, neque ad ſiniſtram.*

In Evangeliſtis, Joan. 13. *Vos vocatis me Magiſter* Joan. 13.
& Domine, & bene dicitis, ſum etenim. Matth. 17. *Hic* Matth. 17
eſt Filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui: ipſum audite.

Secunda: IESVS Rex Iſrael, totiuſque orbis Dominus.

Dan. 7. *Aſpiciebam in viſione noctis: & ecce cum nu-* Dan. 7
bibus cæli, quaſi filius hominis veniebat, & uſque ad antiquum dierum pervenit. Et in conſpectu ejus obtulerunt eum. Et dedit ei poteſtatem, & honorem, & regnum: & omnes populi, tribus, & linguæ ſervient ei, poteſtas ejus poteſtas æterna, quæ non auferetur, & regnum ejus quod non corrumpetur. Dan. 2. *In diebus autem regnorum* Dan. 2.
illorum ſuſcitabit DEVS cæli regnum, quod in æternum non diſſipabitur: & regnum ejus alteri populo non tradetur: comminuet autem & conſumet omnia regna hæc. & ipſum ſtabit in æternum. Secundum quod vidiſti, quod de monte abſciſſus eſt lapis ſine manibus, & comminuit teſtam, & ferrum, & æs, & argentum, &
aurum. Hierem. 23. *Ecce dies venient, dicit Dominus,* Jerem. 23
& ſuſcitabo David germen juſtum, & regnabit Rex, & ſapiens erit: & faciet judicium & juſtitiam in terra.